

اوضاع و احوال بانکداری ایران

"نرخ‌های دو رقمی مطلوب نیستند"

که در آن تولید، بسته‌بندی، حمل و نقل و صادرات انجام می‌گیرد، حمایت‌های بانک وجود دارد، منتهی چون منابع باید اولویت‌بندی شوند، صادرات کالا و خدمات در اولویت اصلی قرار می‌گیرند و مراتب دیگر، نظیر تولید صادراتی، تولید جایگزین واردات، بسته‌بندی، حمل و نقل و سایر زیرساخت‌ها در اولویت‌های بعدی قرار می‌گیرند. تسهیلات پرداختی بانک هم در قالب همین زنجیره و اولویت‌ها صورت می‌گیرد. خوشبختانه مانده تسهیلات ما نسبت به سال ۸۷ نزدیک به ۵۰ درصد رشد داشته که این میزان با توجه به عدم تغییر سرمایه بانک در چند سال گذشته، رقم قابل توجهی است.

اقتصاد ایران: برنامه انتشار اوراق گواهی سپرده ارزی به کجارسید؟

یکی از برنامه‌هایی که بانک به دنبال آن است، تنوع بخشی به ابزارهای مالی جهت تجهیز منابع مورد نیاز است. انتشار اوراق برای مقاصد خاص - چه به صورت گواهی سپرده ارزی و چه به صورت اوراق مشارکت ارزی - یکی از برنامه‌هایی است که در همین راستا در چارچوب برنامه‌های بانک قرار گرفته است.

تا کنون حدود ۳۰۰ میلیون یورو گواهی سپرده ارزی توسط بانک توسعه صادرات منتشر شده است که این مبلغ در راستای تأمین مالی بخش‌های مختلف اقتصادی کشور، روش خوبی است و بر این اساس، هم اکنون به دنبال اخذ مجوز انتشار یک میلیارد یورو دیگر اوراق هستیم که انتشار آن در صورت موافقت بانک مرکزی، به زودی در دستور کار بانک قرار خواهد گرفت. البته ذکر این نکته ضروری است که با توجه به کشش بالای صادرات فرآورده‌های پتروشیمی کشور در بازارهای جهانی، به اعتقاد من سرمایه‌گذاری در این بخش بسیار مفید و سودآور خواهد بود، کما این که ۳۰۰ میلیون اوراق گواهی ارزی اولیه منتشر شده توسط بانک توسعه صادرات در تعامل با شرکت ملی پتروشیمی صورت گرفته است.

اقتصاد ایران: آیا برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و همچنین حضور بانک‌های خارجی در کشور برنامه‌ای در نظر گرفته شده است؟

استحضار دارید که بانک توسعه صادرات توانسته نخستین بانک ایرانی-خارجی را با سرمایه‌گذاری مشترک در ایران ایجاد نماید. البته برخی از قوانین و مقررات محدود کننده در این زمینه وجود دارد. به طور مثال، سیاست‌های کلی اصل ۴۴ محدودیت سرمایه‌گذاری خارجی و همچنین محدودیت سرمایه‌گذاری توسط بانک‌ها و شرکت‌های دولتی را در طرح‌های جدید، قابل شده است. در همین رابطه، پیش‌نویس‌ها و لایحه‌ای از طریق وزارت اقتصاد تهیه و به مجلس ارسال شده تا با برداشته شدن این محدودیت‌ها، نظام

مصاحبه «اقتصاد ایران» با دکتر کوروش پرویزیان، مدیر عامل بانک توسعه صادرات

اقتصاد ایران: به اعتقاد جنابعالی، سیستم بانکی کشور تا چه میزان از بحران مالی جهانی تأثیر پذیرفته و چه تدابیری برای کاهش اثرپذیری ایران از بحران‌های اینچنینی وجود دارد؟

طبیعتاً نظام بانکی کشور از این بحران تأثیر پذیرفته، ولی در مورد عمق و شدت این تأثیرات، اختلاف دیدگاه وجود دارد. آنچه قطعی است همه کارشناسان روی این نکته اتفاق نظر دارند که تأثیر پذیری سیستم بانکی کشور از بحران مالی جهان نسبت به بسیاری از کشورها به مراتب کمتر بوده است، چرا که ما به بسیاری از ابزارها همچون اقدام در بازارهای اولیه و ثانویه و همچنین خلق پول و روش‌های مختلف آن

که نظام بانکی کشورهای پیشرفته از آنها استفاده می‌کردند مجهر نبودیم. با این حال، اگر بخواهیم واقع بین باشیم، نظام بانکی کشور، به نوبه خود از بحران تأثیر پذیرفته است. یکی از شواهد مهم در این زمینه، حجم صادرات و واردات است که هر دو موضوع، عمده‌آز سیستم بانکی دو کشور طرف تجاری تأثیر می‌پذیرند. آمارها نشان می‌دهند که حجم واردات نسبت به سال ۸۷ کاهش پیدا کرده و رشد صادرات هم تنها در حد سال قبل بوده است که این موارد، تأثیرات بحران را بر اقتصاد واقعی کشور نشان می‌دهند.

اقتصاد ایران: با توجه به برنامه‌های ریاست محترم بانک مرکزی مبنی بر هدایت نقدینگی به سمت افزایش تولید و صادرات، پیشرفت این موضوع در بانک توسعه صادرات به چه صورت بوده است؟

اولویت اول ما برای تأمین مالی، تأمین مالی صادرات خدمات فنی و مهندسی و همچنین صادرات کالا است. خدمات فنی و مهندسی از آنجا که هم صادرات کالا و هم تولید در آن وجود دارد و همچنین ارزش افزوده‌ای را که در داخل ایجاد می‌شود، با نرخ بالاتری به کشور برمی‌گرداند، مورد توجه بانک توسعه صادرات است. طبعاً در زنجیره‌ای

اقتصاد ایران: وضعیت سیستم بانکی کشور را در سال‌های گذشته تا به امروز چگونه ارزیابی می‌فرمایید؟ همان گونه که مستحضرد، در سال‌های گذشته بانک مرکزی ۲ بسته سیاستی-نظارتی را به بانک‌ها ابلاغ کرده و

بسته سوم هم برای سال ۸۹ در حال اجرا است. این بسته‌ها، تمام مؤلفه‌های مربوط به نظام بانکی را اعم از سیاست‌های پولی، همگرایی سیاست‌های پولی و مالی و هماهنگی بین وزارت اقتصاد و نظام بانکی کشور در بر می‌گیرد. تجربه نشان داده تدوین این بسته‌ها شرایط مناسبی را برای حرکت فعالان اقتصادی فراهم می‌کند.

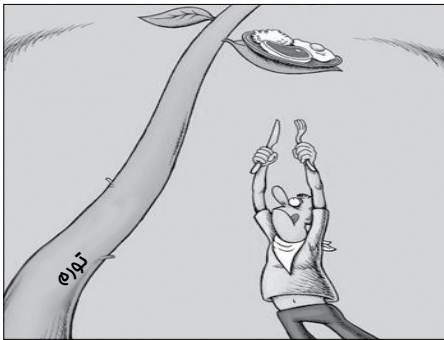
در این بسته‌ها به مواردی نظیر بانکداری اسلامی و انواع

عقود، نرخ سود تسهیلات و سپرده‌ها، ذخایر و جایگاه بانک‌های تخصصی و تجاری اشاره شده و در واقع، این حرکت مکمل بسته‌های نظارتی سابق است که توسط شورای پول و اعتبار تدوین می‌شد.

اتفاق دیگری که در نظام بانکی به وقوع پیوسته، توجه به اصلاح قوانین کلیدی و مادر موجود در سیستم بانکی نظیر قانون بانکداری بدون ربا و قانون اعطای تسهیلات است که این روند به اعتقاد من، روند رو به جلویی است، هرچند باید پاره‌ای اصلاحات هم در این خصوص صورت گیرد.

به عنوان مثال، بانک توسعه صادرات در سال ۸۸ در چارچوب همین سیاست‌های بانک مرکزی حرکت کرد و اکنون بر اساس تصمیماتی که در مجمع بانک اتخاذ شده عمل می‌کند. در بانک توسعه صادرات در سال ۸۸ اقدامات مؤثری جهت بهبود فضای تأمین مالی برای صادرات صورت گرفته است؛ هر چند با رقم توصیه شده توسط بانک مرکزی مبنی بر اختصاص ۸ درصد نقدینگی در دسترس بانک‌ها به امر صادرات، حدود ۳ تا ۴ درصد فاصله داریم، اما این فاصله در حوزه‌های دیگر مثل کشاورزی هم وجود دارد و مختص تأمین مالی صادرات نیست.

منبع: ماهنامه «اقتصاد ایران» از expresso.pt

درصد بوده که با توجه به اهمیت بیشتر آنها در سبد مصرفی خانوار، بیش از دیگر اقلام، نظرها را به خود جلب می‌کند.

در این راستا، گزارش بانک مرکزی از هزینه خانوار در سال ۸۷ نشان می‌دهد سهم گوشت مصرفی در سبد خوراکی خانوار در حدود ۲۵ درصد بوده است که ۱۳ درصد آن به گوشت قرمز، حدود ۸ درصد به گوشت مرغ، رقیمی در حدود ۲ درصد به گوشت ماهی و مابقی هم به دیگر فرآورده‌های گوشتی اختصاص دارد.

این گزارش نشان می‌دهد سهم شیر و فرآورده‌های آن در سبد خوراکی خانوار، رقیمی در حدود ۸ درصد می‌باشد و همچنین میوه‌های تازه، سهمی معادل ۱۷ درصد هزینه‌های خوراکی خانوار شهری را به خود اختصاص می‌دهند.

در نهایت با جمع کل ارقام، مشخص می‌شود که کل هزینه‌های مصارف خوراکی یک خانوار شهری معادل ۲۴ درصد درآمد آن است. گفتنی است در سال ۸۷ میزان هزینه خوراکی خانوار حدود ۲۷/۵ میلیون ریال بوده که نسبت به سال ۸۶ حدود ۲۰ درصد رشد داشته است.

کنکاش در شاخص‌های تولید و مصرف

مطالعه و مقایسه شاخص بهای کالاهای مصرفی خانوار شهری و شاخص بهای تولید کننده طی سال‌های ۸۷ و ۸۸ نشان دهنده رفتار متضاد بازار در بخش تولید و مصرف محصولات غذایی اعم از کشاورزی و دامی است.

در بازار تولید، در حالی که در سال ۸۷ شاخص قیمت تولید کننده شدیداً رشد کرده بود، این رشد در سال ۸۸ کاهش یافت و حتی در برخی مواقع منفی شد. همچنین قیمت برخی محصولات مورد تقاضای مردم، با افزایش کمتری نسبت به قیمت عوامل تولید مواجه شد و در نتیجه تولید کننده (کشاورز) را مجبور کرد یا از سود خود بکاهد یا این که تورم پنهان را - که ترکیب محصول با تولیدات نامرغوب، نمونه‌ای از آن است - در دستور کار قرار دهد.

همچنین گزارش بانک مرکزی از میزان رشد شاخص بهای عوامل تولید و تولید کننده نشان می‌دهد

در گردش واحدهای تولیدی و هزینه‌های سرمایه‌گذاری و استهلاک این واحدها بسیار بالا است. بنابراین به نظر من نرخ‌های دو رقیمی حال حاضر اصلاً مطلوب نیستند و ما نیازمند نرخ‌های ترجیحی، به‌خصوص در بخش صادرات و تولید هستیم.

اقتصاد ایران: یکی از مباحث مهم در حوزه صادرات، نوسانات نرخ ارز و تأثیر آن بر صادرکنندگان است. بانک توسعه صادرات چه برنامه‌هایی را برای پوشش ریسک ناشی از این نوسانات در نظر دارد؟

در حال حاضر، ما در بخش تبادل ارزی ارزهای مرسوم مشکلی نداریم و ارزهای باثبات‌تر را بر حسب نیاز مشتریان در سبد هزینه‌ای آنها قرار می‌دهیم. در این زمینه چند برنامه را ارائه کرده‌ایم. یک برنامه از طریق وزارت بازرگانی آغاز شده که بخشی از آن در قانون برنامه پنجم پیش‌بینی شده است. مورد دیگر در زمینه پوشش بیمه‌ای نرخ ارز است که به کمک شرکت‌های بیمه و صندوق ضمانت صادرات دنبال کرده‌ایم. علاوه بر این موارد، از طریق بانک مرکزی قرار است عقود جدیدی اضافه شود تا بتوان مسأله هجینگ ریال به ارز یا ارز به ریال را به کمک آن حل کرد.

اخیراً دستورالعملی هم تحت عنوان "قرارداد صلح معاملات آتی ارز" در بانک مرکزی ایجاد شده و مورد تأیید شورای فقهی قرار گرفته است که این قرارداد، به نوعی کار هجینگ و پوشش نوسان را انجام می‌دهد.

اقتصاد ایران: متشکریم. ■

بانکی کشور بتواند میزبان بانک‌های خارجی باشد.

اقتصاد ایران: نخستین بانک مشترک ایرانی-خارجی، بانک ایران و ونزوئلا بوده است. آیا برنامه‌های دیگری در این زمینه وجود دارد و همین بانک ایران-ونزوئلا تاکنون چه اقداماتی را انجام داده است؟

پیش‌بینی‌هایی برای توسعه این کار انجام گرفته و کنسرسیوم‌های مختلفی هم تأسیس شده است. به علاوه، درخواست‌هایی برای همکاری‌های مشترک وجود دارد. بانک ایران-ونزوئلا بعد از رفع محدودیت‌های قانونی فعالیت‌های خود را آغاز کرده و سرمایه اولیه آن از سوی هر دو طرف تأمین شده و ساختار اجرایی آن تقریباً راه افتاده است. در آینده هم فعالیت‌های بیشتری توسط این بانک انجام خواهد شد.

اقتصاد ایران: به اعتقاد شما آیا نرخ بهره نظام بانکی ایران، بر تولیدکننده ایرانی و بالطبع، برنامه‌های توسعه صادراتی کشور تأثیر منفی نمی‌گذارد؟

به عقیده من، نرخ سودی که در حال حاضر برای تولید تعیین شده، رقم بالایی است و لذا به طور حتم باید هزینه‌های تأمین مالی برای بخش تولید و تولیدکنندگان کشور کاهش یابد. به واسطه پارامترهایی نظیر تورم، نوسانات نرخ ارز و مانند اینها، ملاحظات بانک مرکزی و سیاست‌گذاران اقتصادی به این صورت است که انگیزه‌های کافی را برای سپرده‌گذاری در بانک‌ها فراهم کنند. به همین خاطر، شاهد نرخ‌های دو رقیمی سود برای بخش‌های مختلف هستیم. قاعدتاً بخش تولید نمی‌تواند نرخ‌های بالای ۲۴ تا ۲۶ درصد را تحمل کند، زیرا سرمایه

وقتی خوراکی‌ها بازی درمی‌آورند

رقص قیمت‌ها بر سر سفره

مقایسه ارقام نشان می‌دهند سبد خوراکی خانوار در سال‌های ۸۷ و ۸۸ تغییرات معناداری داشته است.

و میزان نوسان قیمتی هر یک از این اقلام هم نشان دهنده سیاست‌گذاری‌های نامناسب نظام توزیع بازرگانی در کشور است، به طوری که رشد قیمتی سیب زمینی، رقیمی نزدیک به ۱۰۰ درصد بوده است.

رشد قیمت‌ها

در میان رشد قیمت اقلام مصرفی خانوار در شهر تهران در هفته منتهی به ۱۰ اردیبهشت ۸۹ نسبت به هفته منتهی به ۱۱ اردیبهشت سال ۸۸ افزایش قیمت گوشت قرمز گوسفند و گوساله، به ترتیب ۳۷ و ۲۳

آمارها نشان می‌دهند در مورد اقلامی که دولت در تعیین قیمت آنها مداخله بیشتری داشته، نوسانات قیمتی بیشتری را شاهد بوده‌ایم. نکته آن است که هر دو بخش تولید و مصرف با این دخالت‌ها زیان دیده‌اند، اما در نقاطی که دولت مجال نیافته نظام‌های کنترل‌ی یا تعرفه‌ای خود را اعمال کند، بازار عرضه و تقاضا تعادل به نسبت بیشتری داشته‌اند.

به عنوان مثال، سیاست‌گذاری دولت در بخش برنج، تنها مصرف برنج را در سفره ایرانی کاهش داده و نتیجه مثبتی به همراه نداشته است. قند و شکر، سیب زمینی